

## Wymagania na poszczególne oceny – *To nasz świat. Geografia dla klasy 6*

### KLASA 6 PISTACJOWA

#### Poziomy wymagań edukacyjnych:

ocena dopuszczająca (2)

ocena dostateczna (3)

ocena dobra (4)

ocena bardzo dobra (5)

ocena celująca (6)

#### DZIAŁ 1. Ziemia we Wszechświecie

##### Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:

- podaje podstawowe wiadomości o Wszechświecie;
- wylicza planety Układu Słonecznego w kolejności od Słońca;
- opisuje ruch obrotowy Ziemi i jego następstwa;
- krótko omawia ruch obiegowy Ziemi i jego skutki.

##### Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:

- wyjaśnia pojęcia: *planeta, gwiazda*;
- demonstruje przy użyciu modelu (np. tellurium lub globusa) ruch obrotowy Ziemi;
- prezentuje za pomocą modelu (np. tellurium lub globusa) ruch obiegowy Ziemi.

##### Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:

- rozpoznaje na ilustracji i po opisie planety Układu Słonecznego;
- wymienia i omawia konsekwencje ruchów obrotowego i obiegowego Ziemi;
- charakteryzuje pozorną wędrówkę Słońca po niebie;
- porównuje oświetlenie Ziemi w pierwszych dniach astronomicznych pór roku.

##### Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:

- wyjaśnia pojęcia: *planety karłowate, księżyc, meteoroidy, planetoidy*;
- opisuje planety Układu Słonecznego;
- tłumaczy związek między ruchem obrotowym a pozorną wędrówką Słońca po niebie i górowaniem Słońca, istnieniem dnia i nocy, występowaniem stref czasowych;
- oblicza różnice czasu między wybranymi punktami na Ziemi, korzystając z mapy stref czasowych.

##### Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:

- porównuje wyniki pomiaru wysokości Słońca w różnych porach dnia i roku;
- wykazuje związek między ruchem obiegowym Ziemi a strefami jej oświetlenia oraz strefowym zróżnicowaniem klimatu i krajobrazów na naszej planecie;
- przedstawia wybrane wiadomości o galaktykach, gwiazdozbiorach i czarnych dziurach;
- przytacza najważniejsze wydarzenia z historii poznawania kosmosu.

#### DZIAŁ 2. Współrzędne geograficzne

|                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:</b>                                                                                                                                                                                                                          |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia, czym są długość i szerokość geograficzna;</li> <li>• pokazuje na mapie lub globusie południki 0° i 180° oraz równik, zwrotniki i koła podbiegunowe;</li> <li>• wskazuje na mapie i nazywa kierunki świata.</li> </ul> |
| <b>Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:</b>                                                                                                                                                                         |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia cel stosowania współrzędnych geograficznych;</li> <li>• wymienia cechy południków i równoleżników;</li> <li>• określa współrzędne geograficzne podanego punktu na mapie lub globusie.</li> </ul>                       |
| <b>Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:</b>                                                                                                                                                                                 |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• znajduje obiekty na mapie na podstawie podanych współrzędnych geograficznych.</li> </ul>                                                                                                                                        |
| <b>Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:</b>                                                                                                                                                                                |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• wskazuje położenie punktów i obszarów na mapach w różnych skalach na podstawie podanych współrzędnych geograficznych;</li> <li>• wyjaśnia, w jaki sposób oblicza się rozciągłość południkową i równoleżnikową.</li> </ul>       |
| <b>Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:</b>                                                                                                                                                                             |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyznacza w terenie współrzędne geograficzne wybranych punktów za pomocą mapy i odbiornika GPS (np. w smartfonie);</li> <li>• oblicza rozciągłość południkową i równoleżnikową wybranego obiektu na mapie.</li> </ul>            |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>DZIAŁ 3. Środowisko geograficzne Europy</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• wskazuje na mapie Europę;</li> <li>• wyjaśnia pojęcia: <i>depresja, nizina, wyżyna, góra</i>;</li> <li>• nazywa klimat Europy;</li> <li>• wymienia czynniki kształtujące klimat w Europie;</li> <li>• podaje liczbę ludności w Europie;</li> <li>• odszukuje na mapie Europy miejsca o największej i najmniejszej gęstości zaludnienia;</li> <li>• tłumaczy pojęcia: <i>migracje, emigracja i imigracja</i>;</li> <li>• wyszczególnia odnawialne i nieodnawialne źródła energii;</li> <li>• podaje datę przystąpienia Polski do Unii Europejskiej.</li> </ul>                                                                                                              |
| <b>Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• opisuje położenie Europy na mapie świata;</li> <li>• wymienia największe krainy geograficzne Europy i wskazuje je na mapie;</li> <li>• podaje nazwę najwyższego szczytu Europy i jego lokalizację;</li> <li>• wyszczególnia typy klimatu w Europie;</li> <li>• krótko omawia czynniki kształtujące klimat w Europie;</li> <li>• odczytuje dane przedstawione na klimatogramach;</li> <li>• wykazuje różnice między migracją zarobkową a uchodźstwem;</li> <li>• wyjaśnia, czym jest energetyka;</li> <li>• podaje typy elektrowni;</li> <li>• wylicza i wskazuje na mapie państwa należące do Unii Europejskiej;</li> <li>• wymienia symbole Unii Europejskiej.</li> </ul> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje na mapie i omawia granice Europy;</li> <li>pokazuje na mapie Europy największe zatoki, morza, jeziora i rzeki;</li> <li>odszukuje na mapie wybrane państwa Europy oraz podaje nazwy ich stolic;</li> <li>charakteryzuje zróżnicowanie rzeźby terenu w Europie;</li> <li>analizuje dane przedstawione na klimatogramach;</li> <li>opisuje rozmieszczenie ludności w Europie;</li> <li>wymienia konsekwencje migracji ludności w kraju emigracyjnym i imigracyjnym;</li> <li>analizuje problem starzenia się społeczeństwa, podaje przyczyny i skutki tego zjawiska;</li> <li>omawia różne typy elektrowni;</li> <li>odczytuje strukturę produkcji energii z diagramów kołowych;</li> <li>wyjaśnia zależność między lokalizacją elektrowni określonego typu a środowiskiem przyrodniczym;</li> <li>podaje cele Unii Europejskiej.</li> </ul> |
| <b>Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>charakteryzuje linię brzegową Europy;</li> <li>porównuje różne obszary Europy pod względem cech środowiska przyrodniczego;</li> <li>porównuje klimatogramy z różnych miejsc w Europie;</li> <li>tłumaczy, dlaczego w Europie na tej samej szerokości geograficznej występują różne typy klimatu;</li> <li>podaje czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Europie;</li> <li>wymienia problemy demograficzne Europy;</li> <li>omawia strukturę produkcji energii elektrycznej w wybranych państwach Europy;</li> <li>wyjaśnia znaczenie strefy euro i strefy Schengen;</li> <li>opisuje korzyści płynące z obecności Polski w Unii Europejskiej.</li> </ul>                                                                                                                                                                                  |
| <b>Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia pojęcia: <i>enklawa</i> i <i>eksklaw</i> oraz wskazuje ich przykłady na mapie;</li> <li>charakteryzuje czynniki, które wpływają na zmianę klimatu;</li> <li>analizuje rozmieszczenie ludności w Europie;</li> <li>opisuje zróżnicowanie religijne i językowe Europy;</li> <li>omawia znaczenie przynależności Polski do organizacji międzynarodowych takich jak Unia Europejska i NATO.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

## DZIAŁ 4. Wybrane elementy środowiska i gospodarki Europy

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje na mapie Islandię i charakteryzuje jej położenie na granicach płyt litosfery;</li> <li>pokazuje na mapie Francję i opisuje jej lokalizację;</li> <li>odnajduje na mapie Londyn i Paryż oraz krótko omawia ich położenie;</li> <li>wyjaśnia, czym jest turystyka.</li> </ul> |
| <b>Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:</b>                                                                                                                                                                                                                            |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>tłumaczy, czym różni się magma od lawy;</li> <li>wymienia rodzaje ruchów płyt litosfery;</li> </ul>                                                                                                                                                                                  |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• podaje główne cechy gospodarki Francji;</li> <li>• wyjaśnia pojęcia: <i>metropolia</i>, <i>aglomeracja</i>;</li> <li>• wylicza elementy infrastruktury turystycznej.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• charakteryzuje rodzaje ruchów płyt litosfery;</li> <li>• wyjaśnia, czym są gorące źródła i gejzery;</li> <li>• wymienia wybrane francuskie marki oraz wskazuje produkty, które świadczą o nowoczesności gospodarki tego kraju;</li> <li>• rozpoznaje na filmach i fotografiach najważniejsze atrakcje turystyczne Londynu i Paryża;</li> <li>• tłumaczy, czym są walory turystyczne;</li> <li>• identyfikuje największe atrakcje południowej Europy na podstawie filmów i fotografii.</li> </ul>                                                                                        |
| <b>Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• charakteryzuje trzęsienia ziemi, wybuchy wulkanów;</li> <li>• na podstawie mapy omawia płytową budowę litosfery, wskazuje miejsca występowania trzęsień ziemi i wybuchów wulkanów;</li> <li>• analizuje czynniki wpływające na nowoczesność gospodarki Francji;</li> <li>• opisuje rynek usług we Francji;</li> <li>• wymienia najważniejsze atrakcje Londynu i Paryża;</li> <li>• omawia rodzaje turystyki;</li> <li>• dzieli walory turystyczne na przyrodnicze i kulturowe i podaje ich przykłady;</li> <li>• wylicza największe atrakcje turystyczne południowej Europy.</li> </ul> |
| <b>Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• opisuje budowę wnętrza Ziemi;</li> <li>• wykazuje zależność między występowaniem trzęsień ziemi i wybuchów wulkanów a płytową budową Ziemi;</li> <li>• określa, jaki wpływ ma istnienie gorących źródeł na strukturę produkcji energii w Islandii;</li> <li>• omawia znaczenie nowoczesnego przemysłu i usług we Francji;</li> <li>• podaje podobieństwa i różnice między Londynem a Paryżem;</li> <li>• charakteryzuje wpływ rozwoju turystyki na strukturę zatrudnienia oraz infrastrukturę turystyczną w krajach Europy Południowej.</li> </ul>                                      |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>DZIAŁ 5. Kraje sąsiadujące z Polską</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• wskazuje na mapie położenie sąsiadów Polski;</li> <li>• krótko omawia warunki przyrodnicze sąsiadów Polski;</li> <li>• odpowiada, co dzieje się obecnie w Ukrainie.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• charakteryzuje położenie Niemiec, Czech, Słowacji, Ukrainy, Białorusi, Litwy i Rosji;</li> <li>• opisuje środowisko przyrodnicze Niemiec na podstawie mapy ogólnogeograficznej;</li> <li>• omawia warunki przyrodnicze Czech i Słowacji na podstawie mapy ogólnogeograficznej;</li> <li>• wymienia obecne problemy polityczne i społeczne Ukrainy;</li> <li>• opisuje warunki przyrodnicze Białorusi i Litwy na podstawie mapy ogólnogeograficznej;</li> </ul> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>wylicza surowce mineralne Rosji.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>charakteryzuje gospodarkę Niemiec;</li> <li>przedstawia zmiany w przemyśle Nadrenii Północnej-Westfalii;</li> <li>rozpoznaje na filmach lub fotografiach walory przyrodnicze i kulturowe Czech i Słowacji;</li> <li>wskazuje na mapie tereny Ukrainy okupowane przez Rosję;</li> <li>identyfikuje walory przyrodnicze i kulturowe Białorusi i Litwy na podstawie filmów lub fotografii;</li> <li>podaje argumenty świadczące o dużym zróżnicowaniu przyrodniczym terytorium Rosji;</li> <li>porównuje wybrane obszary Rosji pod względem klimatycznym i krajobrazowym.</li> </ul> |
| <b>Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje czynniki wpływające na wysoki poziom rozwoju gospodarczego Niemiec;</li> <li>na podstawie danych statystycznych podaje argumenty świadczące o wysokim poziomie rozwoju gospodarczego Niemiec;</li> <li>wymienia walory przyrodnicze i kulturowe Czech i Słowacji;</li> <li>opisuje sytuację gospodarczą, polityczną i społeczną Ukrainy;</li> <li>wylicza walory przyrodnicze i kulturowe Białorusi i Litwy;</li> <li>omawia relacje Polski z sąsiadami.</li> </ul>                                                                                                     |
| <b>Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia najważniejsze fakty z najnowszej historii Ukrainy;</li> <li>podaje przyczyny ataku Rosji na Ukrainę;</li> <li>omawia skutki społeczno-gospodarcze konfliktów zbrojnych;</li> <li>uzasadnia potrzebę utrzymywania przez Polskę dobrych relacji z sąsiadami.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

Na lekcjach geografii oceniane będą następujące obszary aktywności ucznia:

- prace klasowe (po każdym dziale)
- sprawdziany (m.in. jako podsumowanie
- kartkówki,
- odpowiedź ustna,
- zadania praktyczne na lekcji.

Każdy uczeń uczestniczyć może w dodatkowych konkursach i projektach ogłaszanych przez nauczyciela.